

**Memòria de la intervenció arqueològica al Pla
de la Seu núm, 2. Districte de Ciutat Vella-
Barcelona (Barcelonès)**

Codi: 072/15

Expedient: R/N 470 K121-NB 2015-1-13610

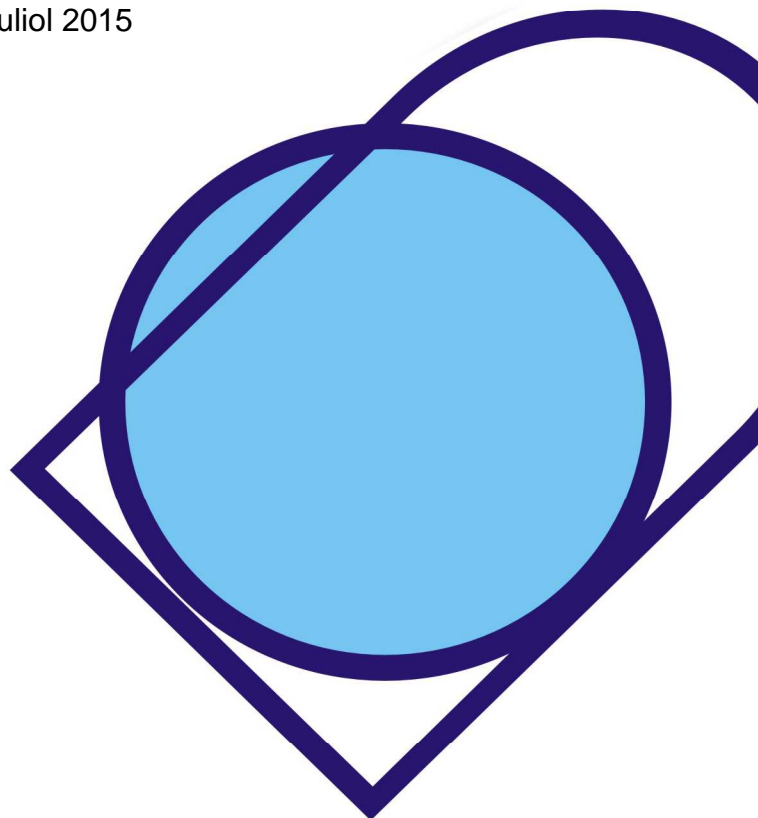
R/N 470 K121N-B 2015/2-13659

Dates de la intervenció: 9 al 17 de juliol 2015

Autor:

Sergio Arroyo Borraz

Data de lliurament: Agost de 2016

INDEX

Fitxa tècnica.....	2
1- Introducció	3
2- Situació de la intervenció i context geogràfic	4
3- Context històric i antecedents arqueològics	6
4- Metodologia	9
5- Descripció dels treballs i resultats obtinguts	11
6- Conclusions.....	17
7- Bibliografia	20

ANNEXOS

- Planimetria	21
- Fitxes de registre de les unitats estratigràfiques	22
- Inventari fotogràfic	23

FITXA TÈCNICA

Nom del jaciment: Pla de la Seu núm. 2

Codi de la intervenció: 072/15

Nº de referència de la resolució: R/N 470 K121-NB 2015-1-13610
R/N 470 K121N-B 2015/2-13659

Municipi: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Coordenades: UTM31N- ETRS89 E (X): 431129.0 N (Y): 4581764.2

Alçada s.n.m: 11,50 msnm

Superfície avaluada: 5,55 m. x 0,80 m. x 0,7 m.

Estat de conservació:

Tipus d'intervenció :

Preventiva	X
Urgència	
Investigació	

Tipus d'activitat :

Excavació		Mostreig
Prospecció		Documentació
Control	X	Tractament de restes

Cronologia: Medieval - Indeterminada

Dates d'execució: 9 – 17 de juliol de 2015 .

Promotor: Aigües de Barcelona

Directors/es: Sergio Arroyo Borraz

Redactors/es de la memòria: Sergio Arroyo Borraz

Paraules clau: seguiment arqueològic, servei d'aigua, rasa, estratigrafia alt medieval, fonamentació, pou.

Resum: En aquesta memòria es descriuen els treballs de seguiment arqueològic realitzats al Pla de la Seu núm. 2 de Barcelona amb motiu de la realització d'una rasa de 5,55 m.. de longitud per tal de col·locar un nou servei d'aigua, donant com a resultat positiu respecte a la presència de restes arqueològiques. S'ha localitzat, per una banda, estratigrafia de possible cronologia alt medieval i la fonamentació del s. XV de la Pia Almoina i, d'altra banda, un pou i un possible mur de cronologia indeterminada.

1.INTRODUCCIÓ

La present memòria recull els resultats obtinguts en la intervenció arqueològica realitzada al Pla de la seu, núm. 2 al Districte de Ciutat Vella (Barcelona, Barcelonès), entre el 9 i el 17 de juliol de 2015.

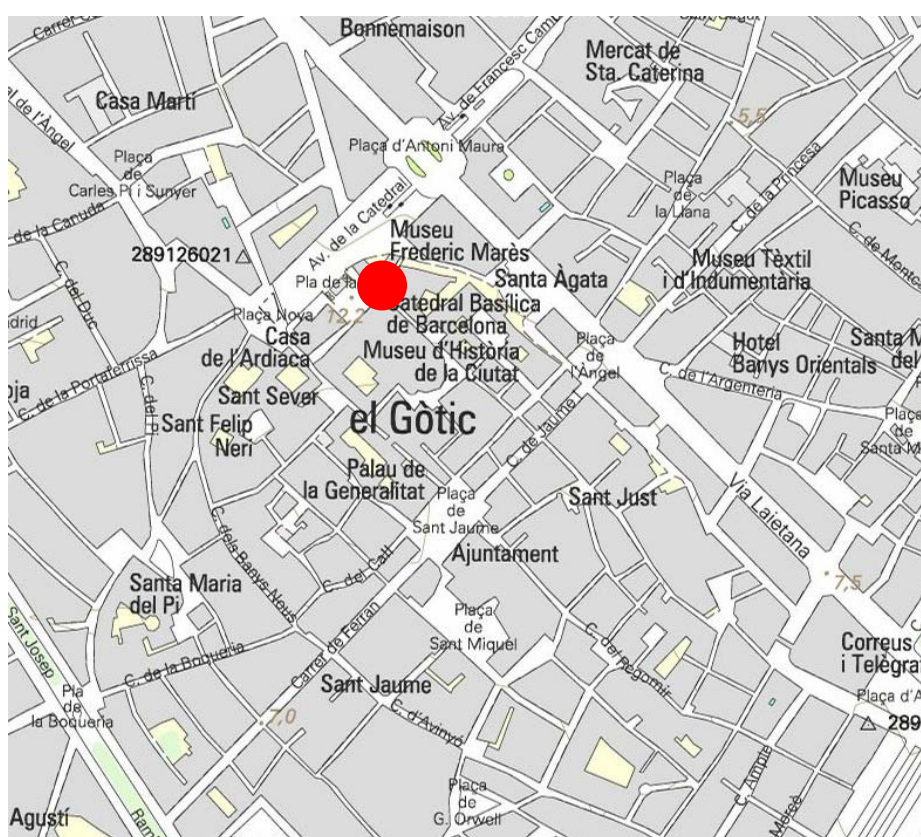
Els treballs han estat desenvolupats sota la direcció de l'arqueòleg Sergio Arroyo Borraz (CODEX – Arqueologia i Patrimoni) entre els dies 9 i 17 de Juliol, d'acord amb la corresponent resolució d'expedient R/N 470 K121-NB 2015-1-13610 del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, signada amb data del 8 de Juliol de 2015, i seguint el Projecte d'Intervenció Arqueològica del Servei d'Arqueologia de Barcelona (codi d'intervenció: 072/15). El promotor d'aquets treballs és Aigües de Barcelona.

El motiu de la intervenció és la realització d'una rasa de 5,55 m. de llargada i entre 0,70 m. i 1,45 m. d'amplada i entre 0,65 m. i 0,90 m. de profunditat per la introducció d'un servei d'aigua corrent. Aquesta rasa es realitza en un indret amb alt valor històric, ja que està situada a l'interior de la ciutat romana de Barcino, a tocar de les muralles i a l'interior de la ciutat medieval, a tocar de la Catedral i de l'edifici del s. XV de la Pia Almoina.

Els resultats respecte a la localització de restes arqueològiques han sigut positius. S'ha localitzat, per una banda, estratigrafia de possible cronologia alt medieval, la fonamentació del s. XV de la Pia Almoina i, d'altra banda, un pou i un possible mur de cronologia indeterminada. En aquest sentit, ja es va presentar el corresponent informe de tractament de restes no extretes pel rebliment indefinit del pou i un possible mur.

2. SITUACIÓ DE LA INTERVENCIÓ I CONTEXT GEOGRÀFIC

La intervenció arqueològica que ens ocupa esta situada al Pla de la Seu núm. 2, a tocar de la porta de la catedral de Barcelona, al Districte de Ciutat Vella (Barcelona, Barcelonès).

Situació de la intervenció. Escala 1:10.000. Font: ICCC

Les coordenades UTM 31N/ETRS89 són : E (X): 431129.0 N (Y): 4581764.2, a una alçada de 11,5 msnm.

La ciutat de Barcelona es situa entre els deltes dels rius Besòs i Llobregat, ocupant una planícia o plataforma suament inclinada cap al mar Mediterrani, que enllaça progressivament cap al nord-est amb el vessant marítim de la

Serra de Collserola, on es troba el Tibidabo com el punt més alt (512 m). El relleu del Pla de Barcelona es veu alterat en dues grans zones: d'una banda, pels turons situats entre Horta i Sarrià (turó de la Peira, turó de la Rovira, el Carmel, la Creueta, el Putxet i Monterols). D'altra banda, al costat marí al sud de la ciutat, s'alça la muntanya de Montjuïc (189 m), acompanyada per una sèrie d'elevacions menors, algunes d'elles gairebé desaparegudes per la progressiva urbanització de la ciutat.

El Pla de Barcelona, on s'insereix Barcelona, és limitat per Collserola i, a migjorn, per la falla que segueix, ran de mar, des de Garraf i el turó de Montjuïc que és el punt més elevat, pels turonets dels Ollers, del Tàber fins el turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, se sedimentaren dipòsits marins, dels quals són testimonis els turons citats abans. El pla, que des de Collserola va baixant suaument, en el punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura de continuïtat amb la presència d'un salt o esglaó d'uns vint metres, visible a la morfologia urbana. Aquest tall va ser aprofitat per la defensa, recolzant-hi les muralles. De l'esglaó cap al mar hi ha un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes del Llobregat i el Besòs i el corrent litoral.

Així doncs, el Pla es pot dividir en tres sectors: el pla inclinat, els turons arran de mar i el pla de baix, que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó i el mar, on se situa la nostre intervenció.

3. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

La intervenció actual se situa en un punt clau de la història de la ciutat de Barcelona, de gran importància històrica des d'època romana. Barcelona va ser fundada al voltant del *Mons Taber*, petita elevació a prop del mar, fàcilment defensable, a finals del s. I aC per l'emperador August, en el context de diverses reformes polítiques i administratives que abraçaven tot l'imperi.

Les muralles envoltaven una àrea de unes 10 hectàrees i tenien una forma octogonal que s'adaptaven al relleu del turó. Hi ha dos recintes emmurallats, el primer, fundacional, i el segon, de finals s. III dC, segons les últimes dades, aquest últim més monumental i reforçat amb 76 torres de defensa. En aquest sentit, el sector on s'ha portat a terme la nostra intervenció està a tocar de la muralla fundacional, dintre del recinte murallat, segurament molt a prop de l'*intervallum*, el carrer que vorejava tot el perímetre intern de la muralla.

La ciutat romana va quedar organitzada de manera ortogonal amb diverses illes de cases i d'altres edificis públics. En aquesta organització eren claus dos carrers, el Decumanus Maximus i el Cardo Maximus. Aquests dos carrers s'entrecruaven al fòrum, que coincideix aproximadament amb l'actual Plaça Sant Jaume. El fòrum era el centre econòmic, social i administratiu de la ciutat. No hi ha moltes dades arqueològiques, però es coneix l'existència d'un temple dedicat a August, visible parcialment al carrer Paradís núm. 10.

En època del Baix Imperi i tardor antiga la ciutat viurà una sèrie de reformes urbanístiques importants. Destaca per sobre de totes, la construcció del sector catedralici al quadrant nord-est de la ciutat romana. Aquest espai quedarà marcat fins l'actualitat per aquesta construcció, a la que se l'afegiren posteriorment els diferents edificis del poder religiós i polític. La nostra intervenció es troba situada de ple en aquest espai, a tocar de l'actual Catedral.

D'aquesta manera, en època medieval, aquesta zona quedarà marcada per la construcció de la catedral romànica a sobre de l'antic complex catedralici tardo antic. I, més endavant, s'hi construirà la nova catedral gòtica. Entorn a l'entrada d'aquests edificis, abans de la creació del Pla de la Seu, hi ha notícies de l'existència de varis recintes funeraris.

A finals d'època medieval, a tocar de la cantonada nord-est de la catedral, es construeix l'edifici de la Pia Almoina, a sobre de l'obra inacabada d'un monestir de l'ordre dels celestins. La Pia Almoina es comença a construir al s. XV, quan es configura un cos de planta baixa i dues alçades amb façanes al carrer Tapineria i a l'antic carrer Corríbia, avui desaparegut. Aquest cos s'estenia en direcció nord-est, seguint la línia de la muralla romana i ocupant una part de l'actual Plaça de la Catedral.

Al 1562 es crea el Pla de la Seu, per tal d'ennobrir l'entrada de la catedral, amb la construcció de les escales per connectar la Plaça nova i l'entrada de la catedral, salvant així el desnivell de l'antiga muralla romana. Al s. XVI també es realitza una important remodelació a l'edifici de la Pia Almoina, amb la construcció d'un nou cos adossat al que hi havia, prenent l'aspecte que ofereix actualment. La institució de la Pia Almoina perviu fins al s. XIX, amb la desamortització de Mendizábal es va extingir i l'edifici va ser ocupat per la guàrdia urbana.

A continuació descriurem les intervencions arqueològiques més importants realitzades en aquesta zona propera la nostra intervenció:

- Projecte d'acondicionament de la Plaça de la Catedral (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/860>): intervenció urbanística sense control arqueològic metodològic, dirigida per Agustí Duran i Sanpere, on es van destruir gran nombre de restes arqueològiques. Destacava varies inhumacions

tardo antigues, segurament relacionades amb el conjunt catedralici, enquadrades en diversos àmbits construïts.

-Intervenció arqueològica de l'avinguda de la catedral (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/789>): intervenció de l'any 1989 dirigida per Mònica Blasco, Carme Mirò i Carolina Rivera, de grans dimensions, on es van localitzar un gran número de restes. Destaca la documentació del fossat de la muralla alt imperial, així com dos pilars de l'aqüeducte. Posteriorment, la documentació de varies sitges dels s. V – VI i d'altres del s. XI. En època moderna es localitzaren varis pous morts i part de la traça urbana en ús fins època contemporània.

- Intervenció arqueològica a l'interior del Museu Diocesà (Pia Almoïna) (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/546>): intervenció de l'any 1993 arran de les obres de rehabilitació del Museu Diocesà dirigida per Julia Beltrán i Emili Revilla. Es van localitzar sis fases cronològiques de l'ocupació d'aquest espai: la primera, d'època romana, relacionada amb *l'intervallum* de la muralla romana; la segona, medieval, amb la documentació d'un sitja alt medieval i restes del monestir inacabat dels celestins; la tercera, amb la construcció de la Pia Almoïna al s. XV; la quinta, amb reformes estructurals d'aquest edifici en època moderna; i la sisena, estructures d'època contemporània.

- Control arqueològic a l'Avinguda de la Catedral, 2, Pla de la Seu 1 (087-05) (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/355>): intervenció dirigida per Sonia Pascual Garcia (Actium Patrimoni Cultural S.L) al maig de 2005, consistent en el control arqueològic de varies rases de fibraòptica, on es va localitzar un tram de la muralla fundacional de Barcino, així com una canalització romana que la travessava. A part d'això, es van documentar restes d'estructures d'època moderna i contemporània.

4. METODOLOGIA

Les tasques arqueològiques consistiren en el seguiment arqueològic de l'obertura d'una rasa de 5,5 metres de longitud, entre 0,70 m. i 1,45 m. d'amplada i entre 0,65 m. i 0,90 m. de profunditat. Aquesta rasa va ser realitzada per peons d'obra, amb un pic pneumàtic o amb pic clàssic. Primer es procedia a extreure el paviment i la seva preparació de formigó. Després es realitzava l'excavació mecànica fins a la cota necessària. Tots aquests treballs han estat controlats visualment per l'arqueòleg director.

Treballs de rebaix mecànic de la Rasa 100

L'objectiu de la rasa era la introducció d'un servei d'aigua corrent que connectaria una toma ja existent al carrer amb l'interior de l'edifici del Museu Diocesà. D'aquesta manera, la rasa s'iniciava a tocar del mur est del museu i es dirigia 4,5 m. en direcció sud-oest cap a l'interior del Pla de la Seu. En aquest punt girava 1 m. en direcció est per localitzar un servei existent.

Per tal d'introduir el nou servei a l'interior del Museu Diocesà, es va ampliar un forat fet a la fonamentació de la Pia Almoina, realitzat durant unes obres a

l'interior d'aquest edifici¹ i amb la corresponent autorització per part de la Generalitat de Catalunya. Durant la intervenció present, aquest forat es va ampliar uns centímetres per tal de fer passar el nou servei d'aigua. Aquests treballs els van realitzar el operaris del Museu. Nosaltres només vam controlar aquests treballs, amb la autorització oral prèvia per part del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

Respecte a la documentació d'aquests treballs, aquesta rasa s'ha individualitat com a Rasa 100.

En relació a la documentació de l'estratigrafia s'ha utilitzat el sistema desenvolupat per E. C. Harris i Andrea Carandini, assignant un número d'Unitat Estratigràfica (U.E.) a cada estrat, estructura, retall o interestrat. La sistematització de les U.E. s'ha realitzat mitjançant la realització de fitxes per cadascuna d'elles.

La documentació gràfica de la intervenció ha estat completada amb un plànol de situació general, un altre de situació de la Rasa 100, un planta general de les estructures localitzades i un altre amb la secció de la Rasa 100.

Per últim, s'ha procedit a la corresponent documentació fotogràfica dels treballs realitzats. Aquestes porten el mateix codi de la intervenció (072/15) i, a més, el número d'inventari fotogràfic. No s'ha recuperat cap material arqueològic.

Per últim, comentar que, un cop autoritzat el cobriment de les restes localitzades, es va procedir a cobrir-les amb un geotèxtil i, a sobre, una capa de sauló.

¹ Amb la corresponent intervenció arqueològica, dirigida per Eva Orri (ACTIUM SL), tot i que no s'ha pogut consultar encara cap documentació.

5. TREBALLS REALITZATS I RESULTATS OBTINGUTS

Els treballs arqueològics han consistit en el control visual de la realització d'una rasa al núm. 2 del Pla de la Seu. La finalitzat d'aquests treballs era la col·locació d'un nou servei d'aigua, per connectar una toma d'aigua del carrer amb l'interior del Museu Diocesà. A efectes de documentació, la rasa oberta s'ha individualitzat com a Rasa 100. S'ha de dir que **els resultats respecte a la localització de restes arqueològiques han sigut positius**, ja que s'ha localitzat estratigrafia de possible cronologia alt medieval, la fonamentació del s. XV de la Pia Almoina i un pou i un possible mur de cronologia indeterminada. A continuació descriurem les característiques d'aquesta rasa i l'estratigrafia localitzada.

-Rasa 100:

Rasa realitzada al Pla de la Seu 2. La rasa s'iniciava a tocar del mur est del museu i es dirigia 4,5 m. en direcció sud-oest cap a l'interior del Pla de la Seu. Després girava cap a l'est 1 m. més. Feia entre 0,70 m. i 1,45 m. d'amplada i entre 0,65 m. i 0,90 m. de profunditat, des de la cota superior 12,10 msnm.

Les unitats estratigràfiques localitzades són les següents:

-UE 101: paviment actual del Pla de la Seu consistent en lloses de pedra de 0,5 x 0,35 x 0,05 m. La seva cota superior era 12,10 msnm. Es recolza en les UEs 102 i 107.

-UE 102: preparació de formigó del paviment de lloses de pedra UE 101. Presentava una alçada de entre 10 i 15 cm.. La seva cota superior era 12,05 msnm. Se li recolza la UE 101 i es recolza en les UEs 103 i 105.

-UE 103: farciment del retall UE 104. Nivell barrejat de sauló, sorra i argila, associat als diferents tipus de serveis anteriors localitzats a l'interior de la rasa. Estaria relacionat amb el reompliment de les diferents rases efectuades en el passat per introduir aquests serveis de gas, aigua, llum, etc. Presentava material contemporani (plàstic, llaunes, material d'obra). La seva cota superior era 11,90 msnm. Se li recolza la UE 102 i farceix la UE 104.

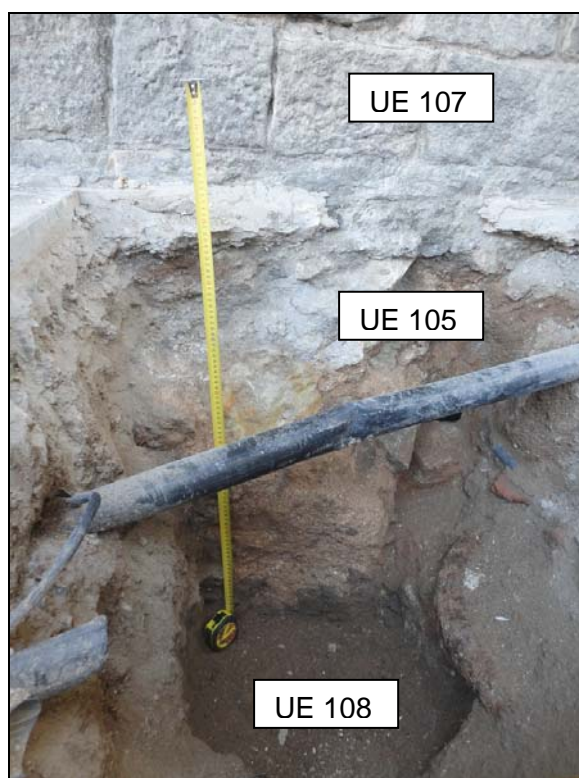
-UE 104: retall associat a les diferents rases efectuades per la introducció dels diversos serveis localitzats a la Rasa 100. Afecta totes les restes arqueològiques localitzades. La seva cota superior era 11,90 msnm i la inferior 11,15 msnm. Està farcit per la UE 103 i talla les UEs 105, 108, 109, 110, 111 i 112.

-UE 105: fonamentació del mur UE 107, mur oest de la Pia Almoina (actual Museu Diocesà). Fonamentació de pedra irregular gran i mitjana unida amb morter blanc de calç. La part superior es trobava parcialment afectada per la rasa de serveis UE 104. S'ha picat part d'aquesta fonamentació per travessar el nou servei d'aigua. Les seves mesures documentades són 1,12 m. de longitud, 0,19 m. d'amplada i 0,37 m. de profunditat, des de la cota superior 11,55 msnm. Està tallat per la UE 104, farceix la UE 106 i se li recolza la UE 102 i 107.

-UE 106: trinxera de fonamentació de la fonamentació UE 105. Les seves mesures conservades són les mateixes que les de la fonamentació. Està farcit per la UE 105 i talla la UE 108.

-UE 107: mur oest de la Pia Almoina (actual Museu Diocesà). Construït amb blocs rectangulars regulars units amb morter de calç blanc. Podria haver sofert nombroses reformes al llarg del temps. La seva cota superior era 12,10. Se li recolza la UE 101 i es recolza en la UE 105.

-UE 108: nivell d'argila gris força orgànic, amb carbons. Durant el seu rebaix es va poder apreciar la presència d'escassos i petits fragments ceràmics que, a part, es disgregaven amb facilitat quan s'agafaven, motiu pel qual no es van poder recollir. Es tractava de ceràmica grollera reduïda i un possible fragment de ceràmic espatulada. Aquest material ens podria situar en cronologies alt medievals, tot i que, degut a les característiques del material, aquesta dada s'hauria de prendre amb molta cautela. A part, no s'ha pogut veure bé aquest estrat, ja que només s'ha rebaixat en una petita part a tocar de la fonamentació UE 105 de la Pia Almoina, en un espai de 0,40 m. de costat. Semblava que estaria tallat per la trinxera de fonamentació UE 105. La seva cota superior era 11,55 msnm. Estava tallat per les UEs 104 i 105.

Vista de la fonamentació UE 105 del mur UE 107 de la Pia Almoina, amb l'estrat alt medieval UE 108 al fons de la rasa.

-UE 109: pou en mal estat de conservació ja que estava afectat per varis serveis contemporanis. En cap cas podem saber el seu diàmetre ni les seves mesures originals. Només s'ha pogut localitzar un quart de circumferència.

Aquest pou s'ha localitzat farcit pel propi rebliment dels diferents serveis localitzats (UE 103). Estava construït amb pedres irregulars unides amb morter de calç. Desconeixem la seva cronologia. Presentava un revestiment intern (UE 110) de morter, molt prim, d'1 cm. de gruix. S'ha cobert amb una capa de geotèxtil i, a sobre, una capa de sauló. Les seves mesures conservades són: 0,89 m., 0,18 m. d'amplada i una alçada desconeguda. La seva cota superior era 11,55 msnm. Estava tallat per la UE 104, se li recolzen les UEs 110 i 111 i farceix la UE 113.

-UE 110: revestiment intern del pou UE 109, fet de morter d'1 cm. de gruix. La seva cota superior era 11,55 msnm. Es recolza en la UE 109 i està tallat per la UE 104.

-UE 111: possible mur o fonamentació, del que es pot assegurar que es tracta efectivament d'un mur (podria correspondre a una acumulació de pedres). Aquest possible mur estava construït amb pedres irregulars de mida mitjana, unides amb morter taronja. Desconeixem la seva funcionalitat. S'ha cobert amb una capa de geotèxtil i, a sobre, una capa de sauló. Les seves mesures conservades són: 0,61 m., 0,18 m. d'amplada i una alçada desconeguda. La seva cota superior era 11,47 msnm. Estava tallat per la UE 104 i es recolza en les UEs 109 i 112.

-UE 112: nivell d'argila i sorra ataronjat, força net, sense presència de cap resta material. Només es localitza a la part central de la rasa 100, tallat per tots els costats per la rasa de serveis UE 104. Sembla que seria anterior al pou UE 109 i al possible mur UE 111. La seva cota superior era 11,55 msnm. Estava tallat per les UEs 104 i 113 i se li recolza la UE 111.

Vista del Pou UE 109 i de la possible estructura UE 111

-UE 113: Trinxera de fonamentació del pou UE 109. Les seves mesures conservades són les mateixes que les del pou, la seva cota superior també. Està farcit per la UE 109 i talla la UE 112.

Així doncs, en general, podem comentar que la majoria del tram ocupat per aquesta rasa, ja havia sigut rebaixat anteriorment per la introducció de varis serveis, que haurien destruït la possible existència de restes, l'estratigrafia existent i part de les estructures arqueològiques localitzades.

Respecte a les restes localitzades, la resta més antiga es podria a referir a l'estrat UE 108, nivell d'argila marró-gris força orgànic, que podria tenir una cronologia alt medieval amb, dada que s'hauria de prendre amb molta cautela, com s'ha vist, degut a les característiques del material ceràmic. A més, es trobava tallat per la fonamentació del s. XV UE 105 de la Pia Almoïna.

D'altra banda, s'ha descobert una petita part (1,12 de longitud i 0,37 m. d'alçada) de la fonamentació UE 105 del mur oest de la Pia Almoina. Creiem que es podria tractar la fonamentació original de l'edifici, fet que situaria la seva construcció al s. XV (Granados, 1993). Ja s'ha comentat que aquesta fonamentació estava afectada per projecte de reforma del nou Museu Diocesà que s'està realitzant actualment. Durant els actuals treballs s'ha controlat l'ampliació del forat realitzat en aquesta estructura fet pels operaris del museu, forat de 0,56 m. per 0,32 m. Aquesta ampliació es va realitzar amb el consentiment oral del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

I, per últim, al tram central de la rasa, s'ha documentat part d'un pou (UE 109) i d'una possible estructura (UE 111), molt afectats pels serveis contemporanis. Semblava que el pou seria anterior a la possible mur, tot i que la relació no és clara. Desconeixem absolutament com i amb que funcionarien aquestes restes, a part de la seva cronologia. Només podem dir que eren anteriors als serveis contemporanis i posteriors al nivell UE 112, que no presentava material. Per últim, comentar, que aquestes restes s'han cobert amb geotèxtil i sauló, un cop aprovada la resolució pel rebliment indefinit d'aquestes estructures (Expedient:: R/N 470 K121N-B 2015/2-13659, signat el dia 30 de Juliol de 2015).

Vista del pou UE 109 i possible mur UE 111 coberts amb geotèxtil i sauló

6- CONCLUSIONS

Els treballs desenvolupats entre els dies 9 i 17 de Juliol de 2015 a la intervenció arqueològica al Pla de la Seu núm. 2, han donat **resultats positius** en la documentació de restes arqueològiques.

Aquesta intervenció consistia en el control arqueològic d'una rasa (Rasa 100) de 5,5 m. de longitud, entre 0,70 m. i 1,45 m. d'amplada i entre 0,65 m. i 0,90 m. de profunditat, des de la cota superior a 12,10 msnm. La finalitat d'aquesta rasa era la col·locació d'un nou servei d'aigua que connectava una toma preexistent amb l'interior del Museu Diocesà.

Vista de la rasa 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix. Al fons es pot apreciar el forat realitzat a la fonamentació UE 105 i al centre el conjunt del pou UE 109 i del possible mur UE 111.

La gran majoria de la rasa estava afectada per l'abundància de serveis preexistents. Aquests serveis afectaven, en major o menor mesura, totes les restes documentades.

La primera resta d'interès que s'hauria de comentar, era un nivell d'argila marró-gris, força orgànic, localitzat a tocar de la fonamentació oest de la Pia Almoina, en un espai molt reduït de 0,4 per 0,4 m., a la cota superior d'11,55 msnm. El fet d'estar tallat per la fonamentació anterior datada al s. XV i de presentar escassos i petits fragments de ceràmica grollera reduïda i un possible fragment de ceràmica espatulada², fa que pensem que es pugui tractar d'un estrat datat en època alt medieval. Tot i això, la parcialitat i escassetat d'aquestes dades fa que s'hagi de prendre amb cautela aquesta hipòtesis.

La següent resta seria la fonamentació del mur oest de la Pia Almoina, que en una intervenció del anys 90 (Granados, 1993) es va poder datar aquest edifici al s. XV. Aquesta fonamentació només s'ha pogut documentar en un petit espai de de 1,12 de longitud i 0,37 m. d'alçada, des de la cota superior 11,55 msnm, i estava afectada parcialment per varis serveis contemporanis. Estava construïda amb pedra gran i mitjana unida amb morter de calç i presentava gran consistència. Aquesta fonamentació va ser parcialment desmuntada per tal de fer passar cap a l'interior de l'edifici el nou servei d'aigua. Aquests treballs van ser realitzats per operaris del Museu Diocesà, amb l'autorització prèvia del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

I, per últim, al tram central de la rasa, s'ha documentat part d'un pou i d'una possible estructura entorn la cota 11,50 msnm, molt afectats pels serveis contemporanis. El pou estava construït amb pedra petita i morter de calç i el possible mur amb pedra irregular de mida mitjana amb morter de color ataronjat. Constructivament el pou semblava anterior al mur, tot i que no ho podem assegurar. El tipus de intervenció i el fet que estiguin força afectades pels serveis, fa que no es puguin aportar moltes més dades. Desconeixem amb quines altres restes podrien funcionar així com la seva cronologia. Per últim,

² Aquest material no s'ha pogut recollir degut a que eren fragment molt petits, que es disgregaven amb facilitat quan s'agafaven.

comentar, que aquestes restes s'han cobert amb geotèxtil i sauló, un cop aprovada la resolució pel rebliment indefinit d'aquestes estructures.

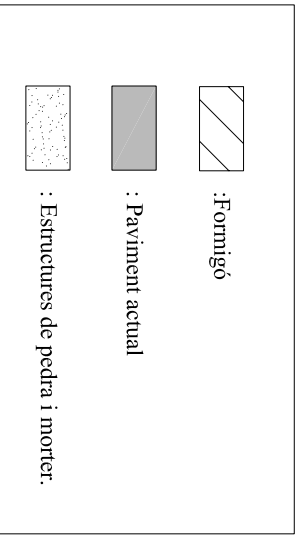
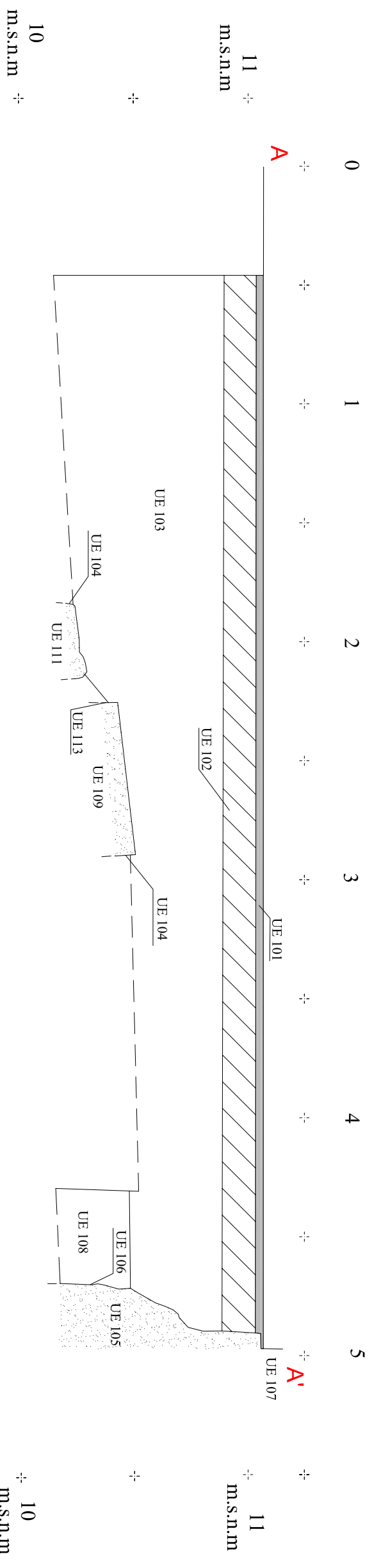
Així doncs, tot i la documentació d'algunes restes durant els actuals treballs, el tipus de intervenció fa que sigui molt complicat aportar noves dades en quant al coneixement històric d'aquest sector. A part, les informacions aportades actualment s'han de prendre amb cautela per aquesta mateixa raó.

7. BIBLIOGRAFIA

- BLASCO, M. (1992): *L'avinguda de la Catedral: de l'ager de la colònia Barcino a la Vilanova dels Arcs*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.
- DDAA (1984): *Gran Geografia Comarcal de Catalunya, El Barcelonès i el Baix Llobregat vol. VIII*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- GRANADOS, O (1993): *Memòria de la intervenció arqueològica a la Pia Almoina, Barcelona*. Inèdit. Barcelona.
- <http://cartaarqueologica.bcn.cat/> (Web de l'Ajuntament de Barcelona)

ANNEX 1. PLANIMETRIA

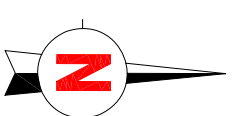
- 1.- Situació general. Escala 1:3000.
- 2.- Situació de la Rasa 100. Escala 1:500.
- 3.- Planta de les restes documentades a la Rasa 1000. Escala 1:20.
- 4.- Secció de la Rasa 100. Escala 1:20

INTERVENCIÓ	Pla de la Seu núm. 2. (Barcelona. Barcelonès) Codi de la intervenció 072-15
TÍTOL DEL PLÀNOL	Secció rasa 100

Carrer Lluís 57-59 08005 BARCELONA T. 935531187 F. 935531188 E-mail: codexben@codex.cat	
Autors:	Sergio Arroyo Borraz
Direcció arqueològica:	Sergio Arroyo Borraz

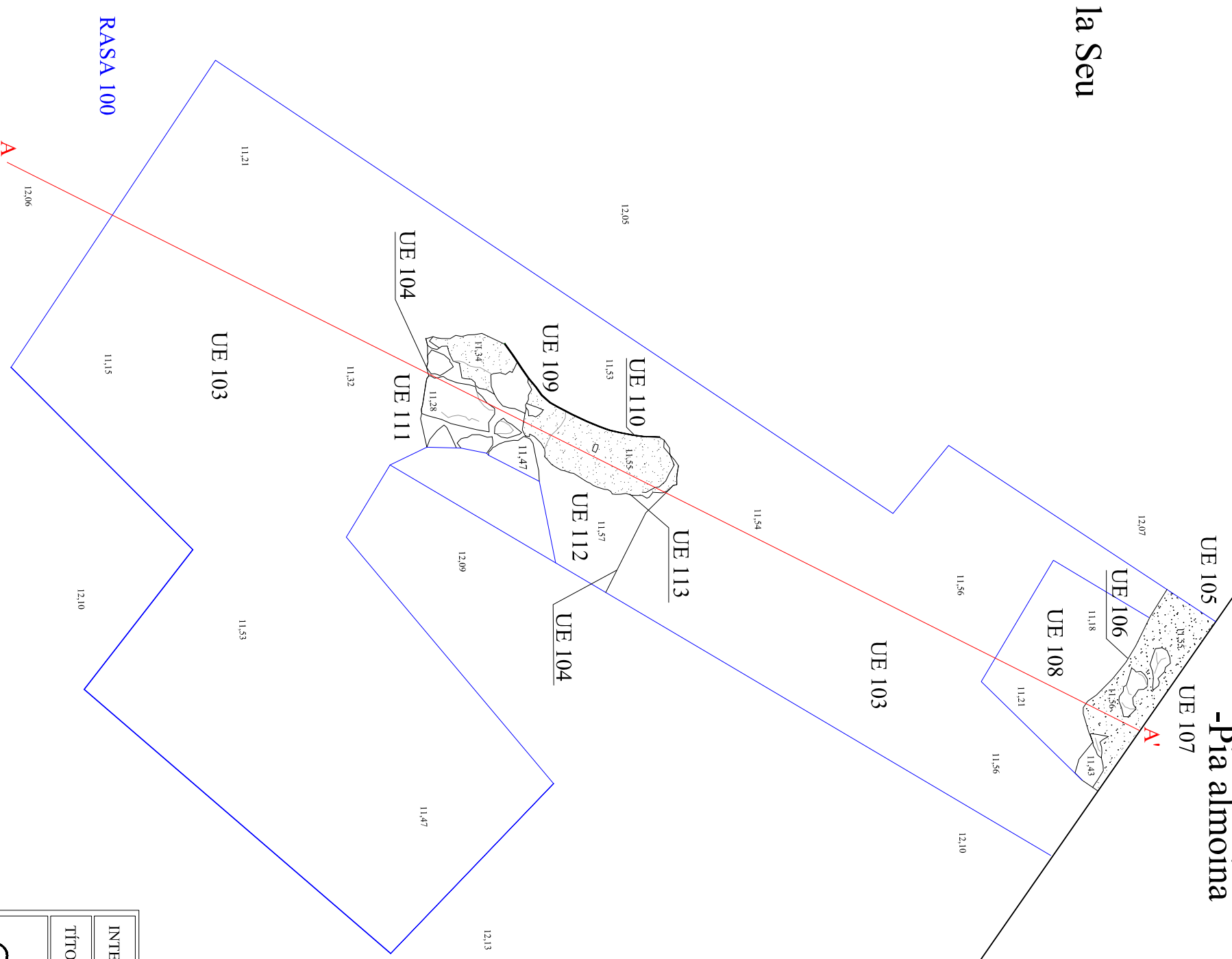
DIN A3	Escala: 1:20	0	1 m.	Data: Juliol 2015	Núm. 4
--------	--------------	---	------	-------------------	--------

C. Baixada de la
Canonja

Museu Diocesà
-Pia almoïna

Pia de la Seu

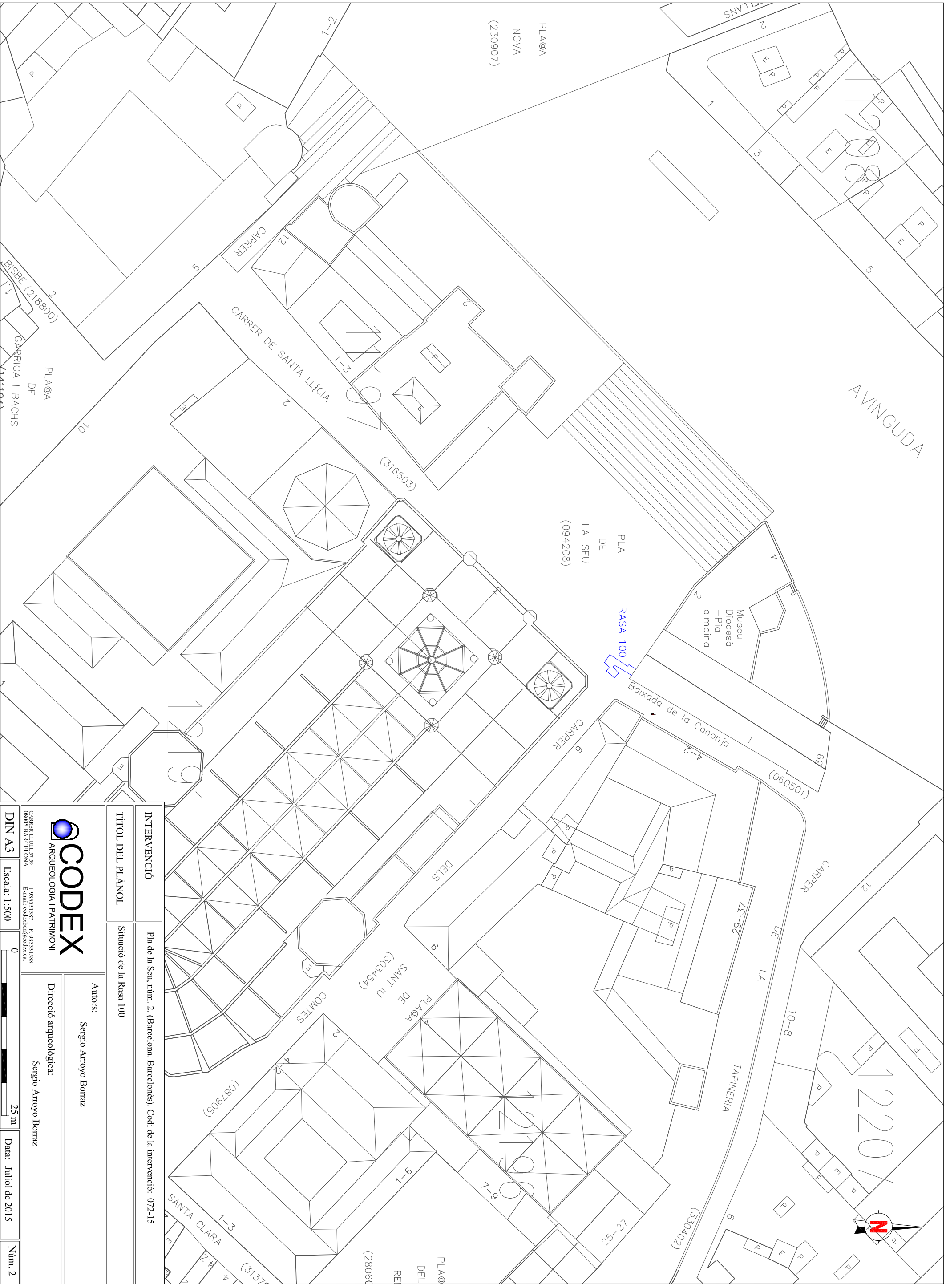

RASA 100

A

INTERVENCIÓ	Pia de la Seu, núm. 2. (Barcelona, Barcelonès). Codi de la intervenció: 072-15	
TÍTOL DEL PLÀNOL	Planta de les restes documentades a la Rasa 100	
Autors:	Sergio Arroyo Borraz	
	Direcció arqueològica: Sergio Arroyo Borraz	
CARRER LLIBL, 57-59 08005 BARCELONA T: 935531587 F: 935531588 E-mail: codexnm@codex.cat		
DIN A3	Escala: 1:20	0 1 m
		Data: Juliol de 2015
		Núm. 3

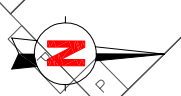

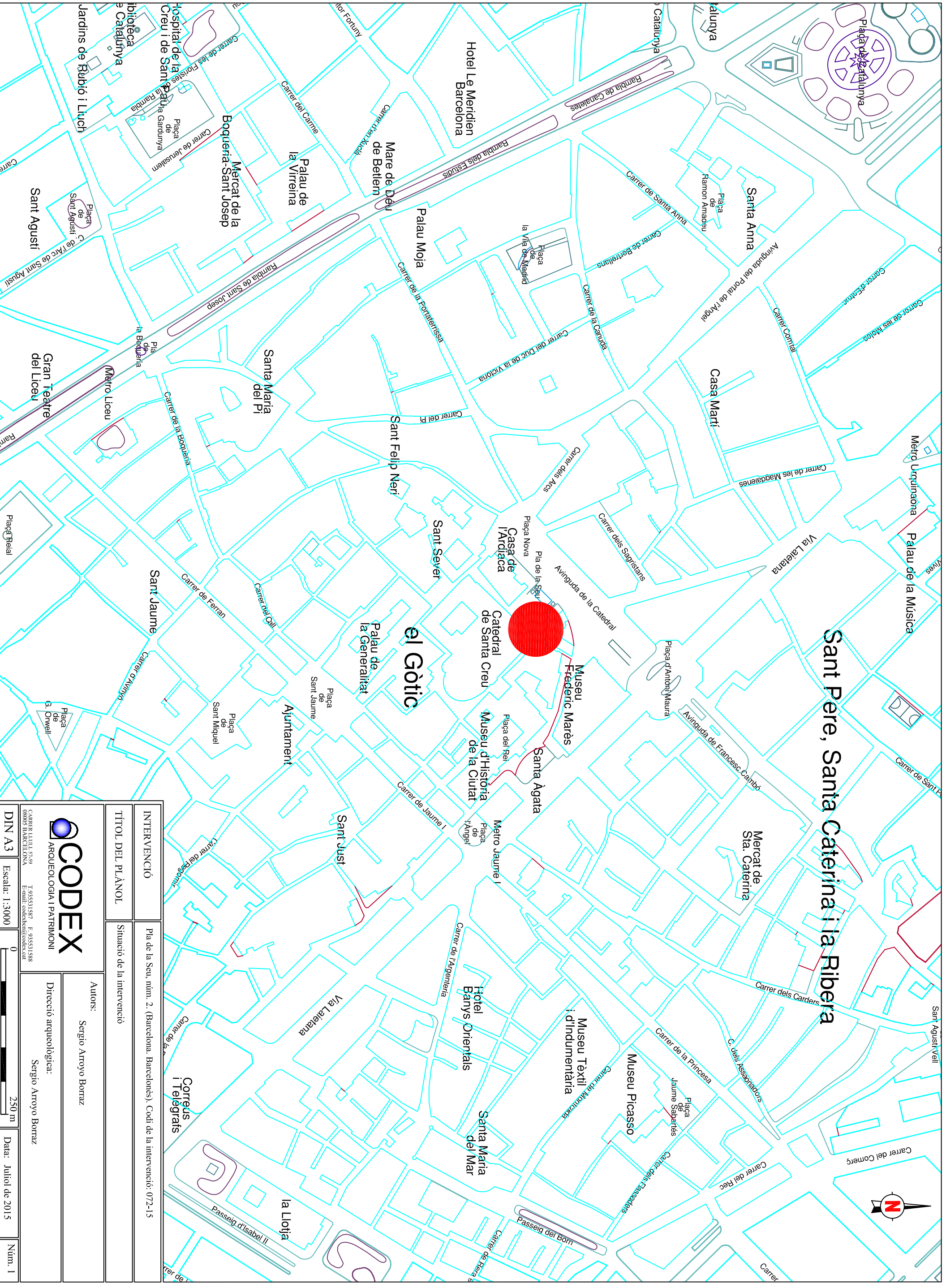

INTERVENCIÓ	Pla de la Seu, n.º 2. (Barcelona, Barcelonès). Codi de la intervenció: 072-15
TÍTOL DEL PLÀNOL	Situació de la Rasa 100

Autors:	Sergio Arroyo Borraz
Direcció arqueològica:	Sergio Arroyo Borraz
DIN A3	Escala: 1:500
0	25 m
Data:	Juliol de 2015
Núm. 2	

Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

el Gòtic

INTERVENCIÓ	Plaça de la Seu, n.º 2. (Barcelona, Barcelonès). Codi de la intervenció: 072-15
TÍTOL DEL PLÀNOL	Situació de la intervenció

OCODEX
ARQUEOLÒGIC I PATRIMONI

CARRER LLULL, 57-59
08005 BARCELONA
T. 935531187 F. 935531188
E-mail: codex@codex.cat

Autors:
Sergio Arroyo Borraz

Direcció arqueològica:
Sergio Arroyo Borraz

DIN A3 Escala: 1:3.000

250 m

Data: Juliol de 2015

Núm. 1

INVENTARI DE UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Definició UE		Textura		Composició		Sector		101	
Estructura				Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		3	
				Artificial		pedres		5	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		6	
Cobreix a		Cobert per		Interpretació s. XX		Estratigràfic			
Farceix a		Farcit per		Paviment					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en 102, 107		Se li recolza		Paviment actual del Pla de la Seu consistent en lloses de pedra de 0,5 x 0,35 x 0,05 m.					
Es lliura		Se li lliura		Afecció No ☐ Si ☐ % ☐ Tipus ☐					
				Cotes Sup. 12,10 m.		Cotes Inf. 12,05 m.			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		102	
Estructura				Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona			
				Artificial		Formigó			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Interpretació s. XX		Estratigràfic			
Farceix a		Farcit per		Preparació de paviment					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en 103, 105.		Se li recolza 101		Preparació de formigó del paviment de lloses de pedra UE 101. Presentava una alçada de entre 10 i 15 cm.					
Es lliura		Se li lliura		Afecció No ☐ Si ☐ % ☐ Tipus ☐					
				Cotes Sup. 12,05 m.		Cotes Inf. 11,90 m.			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		103	
Estrat		Solta		Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		4	
		Marró		Artificial		ceràmica, plàstic, metall, mat. constructiu			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Interpretació s. XX		Estratigràfic			
Farceix a 104		Farcit per		Farciment					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en		Se li recolza 102		Farciment del retall UE 104. Nivell barrejat de sauló, sorra i argila, associat als diferents tipus de serveis anteriors localitzats a l'interior de la rasa. Estaria relacionat amb el reompliment de les diferents rases efectuades en el passat per introduir aquests serveis de gas, aigua, llum, etc. Presentava material					
Es lliura		Se li lliura		Afecció No ☐ Si ☐ % ☐ Tipus ☐					
				Cotes Sup. 11,90 m.		Cotes Inf. 11,15 m.			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		104	
Retall				Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona			
				Artificial					
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		s. XX		Estratigràfic			
Farceix a		Farcit per		Retall seveis					
103				Observacions					
Talla a		Tallat per		Retall associat a les diferents rases efectuades per la introducció dels diversos serveis localitzats a la Rasa 100. Afecta totes les restes arqueològiques localitzades.					
105, 108, 109, 110, 111,112									
Es recolza en		Se li recolza		Afecció No ☐ Si ☐ % ☐		Tipus			
				Cotes Sup. 11,90 m.		Cotes Inf. 11,15 m.			
Es lliura		Se li lliura							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		105	
Estructura				Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		7	
				Artificial				8	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		9	
Cobreix a		Cobert per		s. XV		Documental		10	
Farceix a		Farcit per		Fonamentació				11	
106				Observacions				12	
Talla a		Tallat per		Fonamentació del mur UE 107, corresponent al mur oest de la Pia Almoina (actual Museu Diocesà). Fonamentació de pedra irregular gran i mitjana unida amb morter blanc de calç. La part superior es trobava parcialment afectada per la rasa de serveis UE 104. S'ha picat part d'aquesta fonamentació per travessar el				29	
104								30	
Es recolza en		Se li recolza		Afecció No ☒ Si ☒ % ☐		Tipus Parcial			
102, 107				Cotes Sup. 11,55 m.		Cotes Inf. 11,18 m.			
Es lliura		Se li lliura							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		106	
Retall				Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona			
				Artificial					
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		s. XV		Estratigràfic			
Farceix a		Farcit per		Trinxera de fonamentació					
105				Observacions					
Talla a		Tallat per		Trinxera de fonamentació de la fonamentació UE 105					
108									
Es recolza en		Se li recolza		Afecció No ☐ Si ☐ % ☐		Tipus			
				Cotes Sup. 11,55 m.		Cotes Inf. 11,18 m.			
Es lliura		Se li lliura							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		107	
Estructura				Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona			
				Artificial		pedres, morter			
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Interpretació s. XV		Documental			
Farceix a		Farcit per		Mur					
Talla a		Tallat per		Observacions					
Es recolza en 105		Se li recolza 101		Mur oest de la Pia Almoina (actual Museu Diocesà). Construït amb blocs rectangulars regulars units amb morter de calç blanc. Podria haver sofert nombroses reformes al llarg del temps.					
Es lliura		Se li lliura		Afecció No ☒ Si ☒ % ☐ Tipus Parcial					
				Cotes Sup. ☐		Cotes Inf. 12,10 m.			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		108	
Estrat		Argilosa		Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		7	
		Gris		Artificial				8	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		9	
Cobreix a		Cobert per		Interpretació Medieval?		Ceràmic		10	
Farceix a		Farcit per		Colmatació				11	
Talla a		Tallat per		Observacions				12	
Es recolza en		Se li recolza		Nivell d'argila gris força orgànic, amb carbons i petits fragments de ceràmica (que, degut a que eren molt petits, no s'han recollit); fragments de ceràmica grollera reduïda i un possible fragment de ceràmica espatulada. Aquest material ens situaria en cronologies altmedievales, tot i que no es pot confirmar degut a l'escassetat.					
Es lliura		Se li lliura		Afecció No ☐ Si ☐ % ☐ Tipus ☐					
				Cotes Sup. 11,55 m.		Cotes Inf. ☐			

Definició UE		Textura		Composició		Sector		109	
Estructura				Geològica		100		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		17	
				Artificial		material Constructiu, pedres, morter		18	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		19	
Cobreix a		Cobert per		Interpretació Desconeguda				20	
Farceix a		Farcit per		Pou				21	
Talla a		Tallat per		Observacions				22	
Es recolza en 113		Se li recolza 110, 111		Pou en mal estat de conservació ja que estava afectat per varis serveis contemporanis. En cap cas podem saber el seu diàmetre ni les seves mesures originals. Només s'ha pogut localitzar un quart de circumferència. Aquest pou s'ha localitzat farcit pel propi reblliment dels diferents serveis localitzats (UE 103). Estava				23	
Es lliura		Se li lliura		Afecció No ☒ Si ☒ % ☐ Tipus Total				24	
				Cotes Sup. 11,55 m.		Cotes Inf. Desconegud			

Definició UE		Textura	Composició		Sector	110
Estructura			Geològica		100	
		Color	Orgànica		Zona	Foto. Plan.
			Artificial	morter		17
Relacions Físiques		Igual a	Datació		Criteri datació	
Cobreix a		Cobert per	Interpretació		Desconeguda	
Farceix a		Farcit per	Revestiment			
Talla a		Tallat per	Observacions			
Es recolza en	109	Se li recolza	Revestiment intern del pou UE 109, fet de morter d'1 cm. de gruix.			
Es lliura		Se li lliura	Afecció No		Tipus	
			X		Total	
			Cotes Sup.		Cotes Inf.	
			11,55 m.		Desconegud	

Definició UE		Textura	Composició		Sector	111
Estructura			Geològica		100	
		Color	Orgànica		Zona	Foto. Plan.
			Artificial	pedres, morter		17
Relacions Físiques		Igual a	Datació		Criteri datació	
Cobreix a		Cobert per	Interpretació		Desconeguda	
Farceix a		Farcit per	Mur			
Talla a		Tallat per	Observacions			
Es recolza en	109,112	Se li recolza	Possible mur o fonamentació, del que es pot assegurar que es tracta efectivament d'un mur (podria correspondre a una acumulació de pedres). Aquest possible mur estava construït amb pedres irregulars de mida mitjana, unides amb morter taronja. Desconeixement la seva funcionalitat.			
Es lliura		Se li lliura	Afecció No		Tipus	
			X		Total	
			Cotes Sup.		Cotes Inf.	
			11,47 m.		Desconegud	

Definició UE		Textura	Composició		Sector	112
Estrat		Compacta	Geològica	Argila, sorra	100	
		Color	Orgànica		Zona	Foto. Plan.
		Ataronjat	Artificial			17
Relacions Físiques		Igual a	Datació		Criteri datació	
Cobreix a		Cobert per	Interpretació		Desconeguda	
Farceix a		Farcit per	Colmatació			
Talla a		Tallat per	Observacions			
Es recolza en	104, 113	Se li recolza	Nivell d'argila i sorra ataronjat, força net, sense presència de cap resta material. Només es localitza a la part central de la rasa 100, tallat per tots els costats per la rasa de serveis UE 104. Sembla que seria anterior al pou UE 109 i al possible mur UE 111.			
Es lliura	111	Se li lliura	Afecció No		Tipus	
			Cotes Sup.		Cotes Inf.	
			11,55 m.			

Definició UE		Textura	Composició			Sector	113			
Retall			Geològica			100				
		Color	Orgànica			Zona	Foto. Plan.			
			Artificial							
Relacions Físiques		Igual a	Datació		Criteri datació					
Cobreix a		Cobert per	Interpretació	Desconeguda						
Farceix a		Farcit per	Trinxera de fonamentació							
Talla a		Tallat per	Observacions							
112			Trinxera de fonamentació del pou UE 109							
Es recolza en		Se li recolza								
Es lliura		Se li lliura								
			Afecció No	☐	Si	☐	%	☐	Tipus	☐
			Cotes Sup.	11,55 m.	Cotes Inf.	Desconegud				

INVENTARI FOTOGRÀFIC

Num.	Sector	UE
1	Rasa 100	
Vista del Pla de la Seu núm 2 abans de l'inici dels treballs. Vista des del nordoest.		
2	Rasa 100	
Vista del Pla de la Seu núm 2 abans de l'inici dels treballs. Vista des del sud.		
3	Rasa 100	101
Inici dels treballs de rebaix manual de la Rasa 100. Extracció del paviment actual UE 101.		
4	Rasa 100	103
Vista del primer tram de la rasa 100 obert manualment, amb el nivell UE 103. Vista des de l'est.		
5	Rasa 100	101
Treballs de rebaix manual de la Rasa 100. Extracció del paviment actual UE 101.		
6	Rasa 100	101
Treballs de rebaix manual de la Rasa 100.		
7	Rasa 100	105 108
Vista de la fonamentació UE 105 de l'edifici de la Pia Almoina i de l'estrat UE 108 al fons de la rasa. Vista des del sudoest.		
8	Rasa 100	105 108
Vista de la fonamentació UE 105 de l'edifici de la Pia Almoina i de l'estrat UE 108 al fons de la rasa Vista des del sudoest.		
9	Rasa 100	105 108
Vista de la fonamentació UE 105 de l'edifici de la Pia Almoina i de l'estrat UE 108 al fons de la rasa. Vista des del sudoest.		
10	Rasa 100	105 108
Vista de la fonamentació UE 105 de l'edifici de la Pia Almoina i de l'estrat UE 108 al fons de la rasa. Vista des del sudoest.		
11	Rasa 100	105 108
Vista de la fonamentació UE 105 de l'edifici de la Pia Almoina i de l'estrat UE 108 al fons de la rasa. Vista des del sudoest.		
12	Rasa 100	105 108
Vista de la fonamentació UE 105 de l'edifici de la Pia Almoina i de l'estrat UE 108 al fons de la rasa. Vista cenital.		
13	Rasa 100	
Treballs de rebaix manual de la Rasa 100.		
14	Rasa 100	
Vista d'un servei d'aigua al final de la Rasa 100. Vista des del sud.		
15	Rasa 100	
Treballs de rebaix manual de la Rasa 100.		
16	Rasa 100	
Treballs de rebaix manual de la Rasa 100.		
17	Rasa 100	109 110 111 112
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 i de l'estrat UE 112. Vista des del sudest.		
18	Rasa 100	109 110 111 112
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 i de l'estrat UE 112. Vista des del nordest.		

Num.	Sector	UE			
19	Rasa 100	109	110	111	112
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 i de l'estrat UE 112. Vista des del nordoest.					
20	Rasa 100	109	110	111	112
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 i de l'estrat UE 112. Vista des del sudoest.					
21	Rasa 100	109	110	111	112
Vista general de la Rasa 100 un cop finalitzat el rebaix, amb el pou UE 109, el seu revestiment UE 110, el possible mur UE 111 i l'estrat UE 112. Vista des del sudoest.					
22	Rasa 100	109	110	111	112
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 i de l'estrat UE 112. Vista des del nordoest.					
23	Rasa 100	109	110	111	112
Vista general de la Rasa 100 un cop finalitzat el rebaix, amb el pou UE 109, el seu revestiment UE 110, el possible mur UE 111 i l'estrat UE 112. Vista des del sudoest.					
24	Rasa 100	109	110	111	112
Vista general de la Rasa 100 un cop finalitzat el rebaix, amb el pou UE 109, el seu revestiment UE 110, el possible mur UE 111 i l'estrat UE 112. Vista des del nordest.					
25	Rasa 100				
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 un cop coberts amb uha capa de geotèxtil. Vista des del sudoest.					
26	Rasa 100				
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 un cop coberts amb uha capa de geotèxtil i vista de la Rasa 100 en general. Vista des del sudoest.					
27	Rasa 100				
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 un cop coberts amb uha capa de geotèxtil i una capa de sauló a sobre. Vista des del nordoest.					
28	Rasa 100				
Vista del pou UE 109, del seu revestiment UE 110, del possible mur UE 111 un cop coberts amb uha capa de geotèxtil i un a capa de sauló a sobre i vista de la Rasa 100 en general. Vista des del sudoest.					
29	Rasa 100	105			
Vista del desmuntatge parcial de la fonamentació UE 105 per poder fer el pas del nou servei d'aigua. Aquests treballs els van realitzar els peons encarregats de la reforma del Museu Diocesà.					
30	Rasa 100	105			
Vista de la fonamentació UE 105 un cop desmuntada parcialment per poder fer el pas del nou servei d'aigua. Vista des de l'oest.					
31	Rasa 100				
Vista de la Rasa 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix i col·locat el nou servei d'aigua. Vista des del sudoest.					
32	Rasa 100				
Vista de la Rasa 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix i col·locat el nou servei d'aigua. Vista des del nordest.					